

Быыбартан—быыбарга

БАРЫТА ДЬОН ТУҢУГАР

ССРС Верховнай Советыгар ааспыт быыбартаа быылыгы быыбарга дьэри эйгэзэ туох уларытылар таптылар—дизинийтыгы Карл Маркс аатынан совхоз отделе-метин ууварыащайа М. С. СЕДАЛИЩЕВ уонна Одьулуун сельсоветын ил-покомуну председатели Г. С. Колесов манньа эпнэт-тэттилар.

М. С. СЕДАЛИЩЕВ:
—Билэ сый устата от-деленера мнах сүөһу уонна сыйгы ахсаана салгыы өбүтүннэ, биир фуражнай ыахтаа үтүү мнах 177 кг элбэтэ. Государствога үтүү уонна эти туттарыы кэмэйэ эмиз улаатта. Об-щественнай сүөһүгэ То-гүргэстээх комплексин, Урэх Күөрэ хотонун кур-дук сана тутуулар, Одьу-луунга 14 мнэстээх га-раж, икки амартиралаах озорор дыа, Тамэх сайы-лааха уонна Тогүргэс-тээххэ түөртүү квартира-лаах озорор дыалар үлэ-гэ киллэриллилэр.

республикага илгын та-пааран үлээтилэр. Быылыгы урэх дьыл-гыт илгилээккэ орто ос-куола аһылына. Үлэ уон-на сыйылаах дьаһары ба-зата балааха бөүөргөтү-дүннэ, 13 М-дээх СПТУ үлэ-гэ биллэрдик сэргэ-сипдэ, 1983 жыл түмүгү-нэн коллектив республика-га икки мнэстэлэнэ.

И. С. КОЛЕСОВ:
—Ааспыт быыбартаа бэттэх нэһиликкэбиз 138 киһини элбэтэ. Ити кэм-гэ 45 мал ол иһигэр кэн-ниги икки сыйга 14-түү мал, сана дьаһаанылар. 1984 сыйга хайы-үйэ 8 мал дьаһа тутуна. Бөүө-лүк 87 мала теплицалаа-нылар. Кэтэх хаһаайыс-тык биллэргэ салгылаах мал ахсаана икки төгүл элбэ-лэн 144-кэ тийдэ. Одьу-луун пенсионердарын ке-рүлээһиннэрини Карл Маркс аатынан совхоз кырдыаастара общест-веннай туһалаах үлэ-гэ, по-наводствога активнайдык кыттарга социалистическай өбүлгөтүннэ илгын

М. МИХАЙЛОВА.

Е. П. Гуляева—13 М-дээх СПТУ жи-мьаа учуугаа, партийнай тэригэ е-кретарын солбуйааччы. Кини тьа сириг общественай-политическай олоһор актив-найдык кыттар. Урут РСФСР ахсмаагы-рылаах Верховнай Советин депутаттан таалаан норуот үрдүк итэ-элэни чэс-тээтик толорбут Екатерина Петровна

ССРС Верховнай Советин быыбарыгар бэлэнииннэ күннэтэ көмөлөһөр.
Бу сийемкаа эйигэ **Е. П. Гуляева** (ука-дэки) эдэр быыбардааччыларга, үө-рү-нээччилэргэ депутат норуот үлэ-гитэ бу-ларын туһунан кэпсик турарын көрөбүт.
П. Оконешиников фотота.

Сирдынкэ аналлаах

Сыйгы орто оскуолатын Валиа Котик аатынан пио-нерскай дружината сотору-таадыла Бүтүн Союзтаагы пионерскай тэригтээ В. И. Ленин аата нэһиликитэ 60 сыйа туолуутунан сиб-бэстээн «В. И. Ленин аата—хас биирдэниг сүр-бэри» дьэи өбүрү мыйта.
Бары этэрээттэр истинэз хаһаайыстыгы таһаардылар. Сирдынкэ мэтиригитин аһы-гар көрүннээххэ сиббэки-лэги уурдулар. Уруккута пионерскай балаагай, би-лэги оскуола биир опит-таах уууутаа К. Г. Мака-роваһы кытта көрүстүбүт. В. И. Ленин олоһор уонна үлэтигэ алааһа пионер-скай инструктораа ордук элбэх очкоһу хомуйан VII кылаас Павлаа Морозов кылаас эгэрээтэ бастаа. Сирдынкэ «Взаимность» кэ-сэрэһи дьэи ырыаһа тү-мүктэтибит.

Лена ДАВЫДОВА.

САНАНЫ, БАСТЫҢЫ ӨЙҮӨХХЭ, ОЛОХТООН ИҢИЭХХЭ

РАБОЧАЯ ТРИБУНАТА
Бийиги норуот хаһаа-лыстыбатыгар улахан ре-зервэлээхит. Ити резер-валары научнай-техниче-скай прогресс тургэ-тиннэ, наука, техника уонна бастын опит сит-тиннэрини производствога кыһын уонна тургэтин-мэххэ киллэрингэ көрүө-хэ пьада дьэи партия мээ-лэтин ийар.

Кырдык, билигин сай-дымалаах, научнай-техниче-скай прогресс үбэтигэр уруккутүү үлээһинтэи аһаастанарга уолдыаста. Бу туох ханьык инниэ, тьа хаһаайыстыбатын про-изводствотыгар сыймаа-лаах. Бийиги оройуонму-тугар уопсайынан, ол иһигэр мнэ үлэһин Карл Маркс аатынан совхозпар туолаан саһаны, бастын олоххо киллэриин бытаан. Хотобур, оттоһун техно-логиятын тунсарыга, кэ-псик механизациялаах эве-полары үлээһингэ, хотон мэрхэһэн үлээһини механи-зациялааһына бийиги аһааһылыгы өр буолаа. Кархэсбилээх саралаа-һынар дараһы бваллар. Ол курдук, Одьулуунтаа **А. А. Седалищев, Хаты-**

литтан **И. Л. Говоров** кэ-псик механизациялаах эве-поларын отчуттара үрдүк опоруутууну ситиспиттээ, урукку Калинин аатынчы калхона Төлөй Дирингэр кыһын механизациялаах хотон үлэ-гэ киллэрилли-битэ. Эмиз ол сыйларга **Д. А. Дьячковскай** озор-бут ноһуому таһаарыга бийгэ сүөкүүр тийир сыарбата элбэх чөлөтүн-ни биэрбитэ. Билигин кураук, хотонтор тастары-н ноһурум муһуулубат буол-дэ.

Электрэнергияһаа хаа-чылыһы мөлтөх кэмингэр эмиз ити мнадыр механи-затор МТЗ трактор кар-даныһа эриттэрэн аһа-даныһа үлээтэ сыйды-битэ. Дмитрий Алексан-дрович иһөдөр агрегаты трактор сыарбатыгар оло-торон, эмиз тракторга хал-баан оһон эвеполар үтү-гүх туһамытааа. Оттон МТЗ трактор халык кэ-лүөһтэһэр УАЗ автомо-биль тийир дискатын олохон кыһыны 3-4 тоһолаах оту көтүөһлээх трактор туһуулааха со-һор.

Бийиги промкомбинат-пыт коллектив 1981 сый-лаахтан бэттэх производ-ственной былааннары эри-стэһин толорон иһэр, пяти-летко үс сыйлаагы сору-дарын бөлбөһүн инниэ, естипини 25 күнүгэр, толо-рору ситиспитэ.

1982 сый саһааттан сү-рүү аһаатар—столярнай-мебельнай инстанер уонна пилорема (сыйга ортоту-най 48 рабочайм хаһаи) биир иһрэгитини үлэһин биригээһини бөдөрээт сү-дүргү форматыгар киллэ-риллэһинтэрэ. Игини би-ригээтэ (сыйа) чилиннэ-рингэр ий түмүгүнэн үлэ төлөбүрэ уопсай нэрээккэ кыттын коэффициентна ү-дүсүнэн көрөн аккорднай-экономканай системанаа оһоһулар буолбута.

Итинник системага ки-рини туох түмүктээһин? Иритимлар көрдөрө-лөрүнэн, биригээһин бири-гээһэ чилиннэһэ ийдары-най тыһылаан тиздэһи-лэр соруудаһарын (бы-лааннарын) чопчу билэ-лэрини тас өттүнэн толор-дохторуна төһө ханьаһы аһаһааһааһарын эрдэ-тэн саһар-суоттуур кыах-тааһар. Ити түмүгэр ки-рингэр ий аһаһи былаан туолууттар эпнэттинэ-тээ, иһтэһиһтээ биллэ-рик улаатта.

Иккиннэн, биригээһэ (сыйа) чилиннэһэ бэйэ-лэрин икки ардыларыгар таһаа иһтэһи туругун сирдарыта контуруолаа-рыта. Хотобулаан кэлбит, эдэ бөлбөт иһи мүнүү-тэи аһаһи муһуулаах. И түмүгэр үлэ таһылыгар хаһынан көрдөрүлэр. Ити ханьаһы үлээһингэ, үлэ-гэ кыттын коэффициентын та-һаарыга сүрүн ирлэһи буолаа ситисилиннэ.

Усүһүнэн, биригээһэ чилиннэһэ үлэни сэлэ-нэһиһлэрэ, үлэ биригээһин хаһаи ыһылыара төр-дүттэн суох оһоһулуна. Биир рабочай күннэһи оһорон таһаарыта үр-дэһэ. Маһа биир киһи барыбыт туһугар бары биир киһи туһугар дьэи принцип олоххо киригэ

дьаһа-чыхчы кэстөр. Тердүһүнэн, ханьаһа кэмэйэ үлэ-гэ кыттын коэффициентна (УКК) үр-дүсүнэн таһаарылар. Ити дүсүнэн квалификация (сыйа) рабочай квалификация (разрядыттан) үрдүгүтүн (разрядыттан) быһааччы тутулукаах. Ол

Коллективнай бөдөрээниэ—ниэг суолу!

иһи орду элэр рабочай-дарга разряды үрдэтии интерниһэ улаатта. Онон кылгас бөлбөһөтөөх курс-тарга үөрэнэ барыга дьулуһу үөскээтэ, та-ригэ иһинэн ыһылаар квалификацияны үрдэтигэ комиссия ыһтар үөрэхтэ-рингэр сыйдыыга рабочай-дар интерниһтээх буоллу-лар.

Басиннэн, үлэ-гэ кыттын коэффициентна та-һаарыга ийдааны была-ан толоруу бырыһыана үрлүгэ, туттар инструмен-тар ханьаһына, үлэһини мнэстэни ыраастык тутуу туруга учуоттаналлар. Манна күһүһэн ханьаһы-тыбалаах бородууксуйаны эбэтэр быраагы оһоруу, маастар (биригээһин) дьаһаһы толорбот, об-щественнай үлэттэн куоту-нуу, сүбүотунуһукарга кыттыбат буолуу иһи штрафтыыр (көбүрэтэр) факторлар эмиз туттул-лаллар.

Үлэни итинник тарийи түмүгэр 1983 сыйга госу-дарственной былааннар бары сүрүн көрүгүнөргэ толорулуһулар уонна аһары толорулуһулаа. Оттон 1982 сыйлааһаа-һар таһаарынай бородуу-суйаны оһоруу 3,5 быры-һыан, баһары 9,8 быры-һыан, ыраас бородууксуйа норматива икки төгүл, тутуу маһын таһын 14,8 бырыһыан, маһы өрбөтүн 21,4 бырыһыан, культур-най-бытовой таһаарыа оһоруу розничнай сыйаһаан 15,8 бырыһыан, ол иһигэр мнэбэли оһоруу розничнай сыйаһаан 24,4 бырыһыан,

инстанер сыйа 14,7 бы-норуот туттар оһоруу уопсай (розничнай сыйа) бырыһыан, үлэ-та 4,8 бырыһыан, таһаарынай бородуу-суйаны оһоруу ороску-пыт сыйлааһааһа 11 харчинан, сыйа матырыһаал орос-солк. 06 харчи-нылыһылар, ий мукчэригэр бө-ночотот 12,4 нэһаатылыһа, ий сыйлааһааһаа но-чототтон 8,4 та-аһаатылыһа.

Кэстөрүү курдук, мнэскай түмүк-танна сүрхтар буолар биригээһэ дэрээти олоххо көдүүһэ дьэи.

Ол эрээри иһи-һааһа саһаһаат, иһи биригээһи-рээти тарийиһи сарын соруға ту-рин үтүс иһтээх түгүлэр бааһаа. Туох хаһык иһи кыттын коэффициентна аһаарыга биригээ-һи оһоруу иһи Биригээһэ үлэ-илин, ууратын коллективна сиб-оһоһулаара сити-тээх. Үлэ таһаа-рууга баар көтүө-көһиһүлүөхтээх, тардар (биригээ-һи) бэһаһаһаа бэ-һаһаа уопсай өл-эре буолбонка, та-һаһаа сана фи-үчүгэйдик били-аһаан-суоттаан үлэ-нэ, экономическай тари оһорууға тээхтар.

Түмүктээн эһи-ду үрдүнэн бий-үлэ коллективна-нан Соһуону оло-лэри, оһон ий оһоруун үлэтигэ дьэи бөдөрээт-тээххэ эрэ сый-бөһи дьэиһтээх бөһи пьада.

В. ПАВЛОВ.

элбэх таригтэ киниһиһнэ. Кинилэр сүрүн сорукара —производстводо салгы — илтенсификациялааһына. Онон саһаны, бастын олоххо киллэрингэ улахан кыахтар үөскээтилэр.

Биллэрини курдук, аһы-һах сыйлааһыттан бэттэх коллективнай бөдөрээт кыһыннаах үлээһини кыһыннык тэһийдэ. Үлэ та-рээһини бу прогрессивнай формата бийиги оройуон-мутугар эмиз бытаанык олохтоһор. Үлэ бүтэһи-сүөх буолуу, интерниһэ хөстэр хаһаайыстыкнай-финансовай түмүктэригэр кэрүөххэ сөп. Дьинэ, би-туоппуйу бөдөрээт хөр-аһы үүннэригэ, оһуруот хэ эрэ киригэ, сийлэ-һаа итэбэс. Үчүгэйдик үө-буоллар, бу аһаар-суоттуур тьы үтүс сыйаһаарыгар киллэрэр кыах баар. Мнэ санааһар, тьа хаһаайыс-

тыбатын уһа-совхозтар дьэи кылаабынай сыйа бу боппуруоһуу мнэһи күннэ, дээхтик дьэиһи-рин, аһын оройу-һааһыстыбалар оһи-интерниһтээхтик тари, туһамытаа-гэ.

Кэһини кыһаары хөстэргэ кэһини-инизациялаһыт та-аһааһа да бий-тутулаан эрлэр. Иуох иһи, оһор чыхчы көдүүстээх-һанын сир аһы-буолбатах. Итэ-элбэх. Баар дараһа-рудованне туһаһа-үгүс.

Түмүктээн эһи-һа, бастын иһи олохтоон иһи-кэм уратылаах та-һа хас биригэи сый-ыттык пьада.

И. СИДОРОВ.

РЕДАКЦИЯТТАН. Бу сүрүк автора били-кыһа тьа сиригэр, ордук совхоз производ-ствотыгар, тутаах боппуруоһу—техникаһы кэ-тээхтик туһаныы, рационализаторскай эр-сөргүтүү, илин ыраһаан үлэһи тарийи механизацияһы, саһаны, бастын эрдээхтик олохтоо-боппуруоһун—сирлээхтик көтөкөр. Редак-ханыт аһааһааһа, ордук туһаһааһа сый-үлэһиттэ, специалистара бу суньаһа сый-лэри санааларын хаһыатынан аһаһааһа дьэи эрэнэр.

Народнай
хонтуруол
страница

Дьон - сэргэ кырабы харабынан

Народнай хонтуруол туһунан СССР Союзунуу «сеп түбөһүнэ» рөн быйы кулун тутар, муус устар ийдарга народнай хонтуруол группаларын очуоттара ыттылар.

Аспит смага ыттылыбыт очуоттуур-бынардыр муныахтарга оройуон промышленнай, тутар, халчыннар таргатааларыгар 12, совхозтардаагы 5 головной итиннэ отделениелардаагы 14 группаларга, 16 постарга уонна 14 сельсоветтардаагы группаларга 375 контролер, таалаабыта. Быраангары уонна эбэһинэстэрин толору туһанан актиһайдык үлэлиир группалар ах санынара элбээн иһэр. Сыл устата группалар бэйэлэрин күүстэринэн итиннэ атын общественнай таргатаалары кытта холбоһон 270 рейдэри уонна бэрэбэркэлэри ыттылар.

Карл Маркс аатынан совхозтаагы головной группа (председатель Н. С. Трофимов) топту былааннаах үлэлиир. Сыл устата бэрэбэркэлэр түмүктэринэн 4 киһи общественнай сэмэс туруорулунаа, совхоз администратиятын төүрт киһи эпитиэкс тардылына. «Чурапчы» совхозтаагы головной группа (А. С. Сивцев) бэрэбэркэлэри угуумаахтык ыттар. Итэбэстэри туоратыыга совхоз дирекциятыгар, отделениелар салааларыгар, сельсоветтар исполкомнарыгар туруоран дьаһаллары ытталлар. «Мындабаайы» совхозтаагы головной группа (Е. Е. Петухов) 11 бэрэбэркэлэри ытты. Кэмчэлэһингэ уонна харыстаннаах буолуута, бордудуксуа итиннэ үлэ толорулуутун хаачыстыбатыгар, общественнай бас билгини харыстаннаах элбэхтик үлэлэтэ.

Бахсы отделениетынаагы группа (председатель Ф. И. Гогрлев) 10-тан тахса бэрэбэркэлэри ыттан түмүгүн отделение советыгар, профко-

мугар, сельсовет исполкомугар туруоран дьаһаллары ытталлар. Группалар чилиһинэрэ бары анал соруудахтар. Бу сылга кинирэн баран группа биһир сылаах хаачыстыба былаан оҥостон партбюрога бигэртэттирлэ. Мугудай отделениетынаагы группа (Д. Д. Пермяков) сельсовет народнай хонтуруолун

ГРУППАЛАР, ПОСТАР ОЧУОТТАРА

группатын кытта биһирэ былааннаах үлэлиир. Производственный былааннары толоруу туругар бордудуксуа хаачыстыбатыгар общественнай сүөһү кыстыгы таргатаалар, оту уонна комбикорму ороскуоттааһынга, учуот уонна отчуотунас болпуростарыгар Хадаар, Чапыр, Хайахсыг отделениеларынаагы группалар бэрэбэркэлэри угуумаахтык ытталлар.

«Сельхозтехника» холбоһугунаагы (председатель П. С. Артемьев), райпотаагы (С. И. Монастырев), лесопунаагы (Н. П. Кондратьев), олоһу-дьяһагы хаачыстыбаны производственнай управлениетынаагы (М. С. Кузьмина) группалар үлэ дьисциплиниһэтин бэрэбэркэтүүгэ, хаһаайыстыбанынаа суох быһыны туоратыыга, государственнай бас билгини араҥаччылааһынга балаача күүскэ үлэлиһэрин бэлэтиэххэ наада. Чурапчы, Мугудай, Сылкы сельсоветтарынаагы группалар хаһаайыстыбанынаа үлэсэ баар итэбэстэри арайыыга уонна туоратыыга советскай, партийнай ор-

гугаттарга биллэр көмөнү оҥороллор. Ол эрэри онлигин да сорох группалар ыттар бэрэбэркэлэрин көдүүс көрдөбүлгө ыраабынан эпитиэттэбэт, чилиһинэри активностара намыһах. Хаһаайыстыбанынаа суох буолуу, производственнай уонна үлэ дьисциплиниһэтин көлүн чахчыларын кытта элэлэһин түбэлтэлэрэ көстөлөр. Эрилик Эристини аатынан совхозтаагы головной, Одьулуун отделениетынаагы, промкомбинаттаагы, эх-үүт комбинатынаагы, «Якутсельстрой» мехучастынаагы, дьин-уот коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетынаагы итиннэ Хатылы, Кытаанах, Одьулуун, Хоптобо, Хайахсыг сельскай Советтарынаагы группалар итэбэһи-быһаһы арайыыга, материалнай эпитиэттээх үлэһиттэри кытта үлэсэ уураах туолуутун хонтуруолааһынга ситэтэ суох үлэлиһэлэр, общественнай таргатаалары кытта былааннаахтык биһирэ үлэлэттэр.

Ити барыта очуоттуур муныахтарга үлэни диригиник ырытыны, кинирэр критическай этиһэлэри учуоттаан итэбэстэри туоратар дьаһаллары ылыны эрийэр.

Муныахтарга итэбэстэри арайыыга ураты болгомто уурулуохтаах. Ол муныах таргатаалыттан очуоту хайдах туруорартан улахан тутулуохтаах. Очуоттары агардес группа председателлэрэ эрэ бэлэһиниллэрэ сымна. Онуоха контролерлар бары тардылаахтаахтар.

Народнай хонтуруол группаларын очуоттары ситиһиндэхтик ытыыга сельскай Советтар исполкомнара, партийнай таргатаалар быһаччы көмөлөһөр эбэһинэстээхтэр.

А. ФИЛИПОВ.

Народнай хонтуруол оройуоннаагы комитетын председатели.

«ХАННЫК БАРААР ЫҤЫЛАБАС, ЭПИЭТИ-НЭНЭ СУОХ БУОЛУУ ОБЩЕСТВОБА АҢАРДАС МАТЕРИАЛЬНАЙ ХОРОМНЬУНАН ЭРЭ ОХСОН ТАХСАР БУОЛБАТАХ. ИТИЛЭР УЛАХАН СОЦИАЛЬНАЙ, СИЭР-МАЙГЫ ӨТТӨНӨН ХОРОМНЬУНУ ОҢОРОЛЛОР».

Н. У. Черненко.

ХАМСААҤЫН ТАХСАН ЭРЭР

Сака төрүүххэ бэлэмнэни туругар коруот дозорнайдыа, ахсынныга ыппыт рейдэлэрэ Субуруускай аатынан совхоз болтоһотоогу отделениетыгар бытаарылар тааар-чалдыттарын арайыан ону туоратыыга дьаһаллары ытталлар. Көһүн ыттылыбыт бэрэбэркэлэр, ол итэбэстэр балаача туоратылыбыттары көрдөрдүлэр.

Ыһахтар бары көрдөбүлгэ эпитиэтлэр доксаларга төрөөбүттэр. Тармокеткалар өрөмүөннэһиттэр, ахсаан да өттүнэ наадыымы эпитиэттиһэлэр. «Эрчим» ферматын сака тутулуубут коруһугар 160 ыһаһыга аналлаах инэстэ ыһаастаан эпитиэтлэн, исэһэһэлэнэн бэлэм тулар. Икки фермада 20-дич ыһаһы тулар профлакторийдара бааллар. Икки ыһа-

һаһы көрөөччү тыа хаһаайыстыбатын управлениетын таргатаалынан ый аҥардаах курка үөрэнэ көлөн 40-үү иһрийн буһуу, тыһытын арааран көрөн эрэллэр.

Ректальнай билгилэһин түмүгүнэ 460-ча ыһах төрүүр сабадаланар. Уулаах ыһахтары чэччитин таргатаалыт, турукта да үчүгэй. Кыдалга тулар тигэһэлэри уулаахтары туспа арааран туруорбуттар. Хотоннорогу тууһугу харабыллар аһамыттар.

Ыһах маһсабайдык төрүүр кэмтэр общественност көмөтүп таргатаалыт, биһирдэн хотоннорунан эпитиэттээх специалистари сыйларыыга, искусствонай сэмэлэһини таргатаалыт үлэлэр сабадалаһыттар.

А. РОМАНОВ.

Тириини барытын — туһаба

Совхозтар ис хаһаайыстыбанынаа наадба өлөрбүт, оһодтон эбэтэр — көһүнэн охтубут ыһах сүөһүлэрин итиннэ сыйгыларын тириһэлэрин барытын эргин предприятиеларыгар дуоһабардаһыа бэрэбэркэлэһин туттарылаахтаахтар. Арай сыйгытыһаах марылартан охтубут сүөһү уонна сыйгыт аһык тириһэлэр туттарылаахтар. Бүтүбэлтэ ветеринарнай үлэһиттэр тириини туһаба тубатын туһунан булгуччу акт оҥоруохтаахтар. Ол очуоттааһынга оһуобай бэлэһэ ытталлаахтаах.

1982 сыллаахха оройуон совхозтара 832 тириини хаһаайыстыбанынаа суох-рыттан харайбааха улахан хоромньуну сүкүһтэрэ. Эрилик Эристини аатынан уонна «Чурапчы» совхозтар салайааччылары Саха АССР народнай хонтуруолуу комитетынан эпитиэттээх тардылыбыттар.

Аспит смага 1175 ыһах сүөһү, 337 сыйгыт көһүнэн өлбүтэ, совхозтар бэйэлэрин наадыһыларыгар 147 ыһах сүөһүнү, 855 сыйгыты уонна убаһаны туттубуттара. Оһод оройуон үрдүнэ 2714 тириини туттарыаха сеп этэ. Итинтэн совхозтар эргин предприятиеларыгар уонна тириини комбинаттар 1016 тириини туттабыллар. Оттон тохсунчука иһинэн баран итиннэ эһи 481-и туттабыллар.

Бары совхозтарга тириини соботуопкалааһынга эпитиэттээх специалисттар, дуоһунаһаах дьон ыһаһылар. Көһүнүөн итиннэ сыйгытына суох харылартан өлбүт сүөһүнү, сыйгыты сүлүүгэ үлэһиттэр туруорулуунулар, кинилэргэ, ордук кыһыгы кэмтэ, үрдэтиһиттэри төлөбүр олохтоһоно. Хас биһирдэн сүлүүлүбэтэх тириини төлөтөр бэрэбэркэлэр олохтоһуһуга, тириини очуоттааһынга уонна очуоттааһын иһин эпитиэттээх үлэһиттэргэ балаача үлэ ыттылыһа. Ол да түмүгэр сүлүүлүбэтэх тириини 154 киһи 1818 солк. төлөбүрү тардылыһа. Субуруускай аатынан, Эрилик Эристини аатынан уонна «Мындабаайы» совхозтар учуоту уонна очуоттааһыны тупсарыыга көккэ үлэни ыттылар.

Ол эрэри «Чурапчы» совхозка тириини соботуопкалаһып, харайаруонна учуоттуур үлэни тупсарарга аналлаах биһирхээс тахсыбытын үрдүнэ, 285 ыһах сүөһү, 243 сыйгыт тириини ханна барыта биллэбэт. Бухгалтерскай учуокка итиннэ отделениеларга бэрлиһит курдук көрдөрүлүбүт эрэри ороскуоттааһын докумуоннара оһоһулуһахтаахтар. Оһод туһаба таһаарылы-

быттар көстүбэт. Совхоз сыйгыттар туттарыах сымтөөх 470 тириинтэн баара-суоһа 51-рин эрэ туттарбыт.

Оройуоннаагы быһырыы 500 ыһах сүөһү, сыйгыт тириинтэ сүлүүлүбэтэх туһаба таһаарылыһа. Итинтэн 198-ча Карл Маркс аатынан совхозка. Отделениеларга тириини очуоттааһыннара кини Бухгалтерия сымнараларын кытта сеп түбөһиспэттэр. Ол курдук, бухгалтерия очуоттааһыннаа араас хаһаайыстыбанынаа наадаларга 181 тириини туттулуубут, оттон 24-дэх статистическай очуокка 230 тириини туттулуубутун курдук көрдөрүлүһүт. Одьулуунга тохсунчука 1 күнүгэр 3 тириини ордон сыйгытын курдук көстөр. Оттон иһинтаризаһын түмүгэр 26 тириини баары быһаардылыһа. Бахсыга 20 тириини атын таргатааларга туох да ахсаана суох биһирбэттэр. Итиннэ да буолан оройуон совхозтарыгар араас хаһаайыстыбанынаа наадаларга 760 тириини туттулуубута. Бу олус элбэ.

Билигин совхозтар туттарар тириһэлэр стандарка хаһан да эпитиэттээбэттэр. Бэрт ахсааннаахтара эрэ төрдүс суордунан тутулар. Итинтэн хаһаайыстыбалар улахан ноһоһу сүгэллэр. Билинн оройуонмут усулуобуйагар өскөтүн тириини соботуопкалааһын стандартын тутустааха: тоннуу эбэтэр туһаана, хатаран туттардааха үһүс суордунан туттарар ыһахтар толору бааллар. Оһоһуон тириини 1 килограмма улахан сүөһү тириитигэр тоннуу туттарыыга—85 харчыга, туһаана хатарылыһыкка—1 солк. 69 харчыга, кыра сүөһү итиннэ кыһаһы тириһэлэргэ туһаанааһына 98 харчыга—1 солк. 94 харчыга туруу этэ. Оттон убаһа тириитигэр хас килограммын ахсын 1 солк. 30 харчытан 2 солк. 58 харчыга тийэ төлөнөр.

Тириини соботуопкалааһынга, харайыыга, туһааныга таһаарылыһыт итэбэстэри туоратыыга совхозтар уталытылыһыт дьаһаллары ытталлар. эргин таргатаалар тириини харгыһа суох тутууну олохтуулар араа арайылар. Тириини соботуопкалааһын—тыа хаһаайыстыбатыгар баар ис кыһахтар эһи бикрэдэстэр. Бу ураты наадалаах сиреһу республикатаагы тириини комбината сыйы быһа хаарчаа суох тутар.

Тириини туруорулар көрдөбүлгэ эпитиэттирдик таһаастаан туттары ураты суолтааах, булгуччулаах сорук.

К. МАКСИМОВА.

ХАҤАЛЫННЫ СЫҤААННАСПАТАХТАН

Народнай хонтуруол оройуоннаагы комитетын көһө сылдыр — муныаага «Мындабаайы» совхоз Со-дольениетыгар отделениетыгар, бурдук күнжүйүүтүн туһунаа народнай хонтуруол олохтоох группатынан уонна үлэһиттэри кинирбүт үһсүүнү көрдө.

Аспит сайын отделениега бурдук өлгөһүнү үүмүтэ, барыта 385,6 тонна көһүс туораһы хомуйбуттара. Оһод сэмэһэ уурбуттары уонна атын совхозтарга атылаабыттары кинирбүт 171 тонна ордуһута. Соробуһу ыһаастаан куулаабыттар, харайар сирдэрэ суох буолан тигэл бөдөнө сарай тутан оһо купуттара. Ол билгини үчүгэйдик ситар. Оттон соробуһу күөхтүү хомулаһу-бут эбээс булкаастаах дьэһимкэни, аһаһас халлаан аһыгар көмөхтүү кутан баран көрүүнү-хаһыһын таргатаалар. Оһод халлаан күнжүйөн сыйыан барыта. Кэмнэ-кэмнэс 16 тоннаны ыһаһа харайыһылар ту-гэһэллэр, 8 тоннаны акт оһоһон эһисинэһа таһааранга күһэллбиттэр.

Итинтэн ордуһу бурдук халыһа хар суораннаһыта. Көһөр-истэр, эргит-тэһэбэт биһирэ эбэтэр сүөһүтэ, сыйгыта, сибини-һаһа ситэн туһаба таһаар-пч хаһаайы сүөһүн кү-дүк буолбута. Кутуллубу-та баһаны халыһа бэрт буолан умайан барыт. Билигин сэмэһэ уурулу-буһу таһынан өссө 71 тонна бурдуктаахтар. От-деление салайааччылары оттон 60 тоннаны Карл

Маркс аатынан совхоз ытталлаах дьэһэлэр да, хаһан ытталарын чуолкайдык быһаарыһахтаахтар. Тободун тохсунуһуттан ыла фураж быһытыһын дьэ туһанан эрэллэр.

Общественнай баайга-дуоһу хаһаайыһын сыйыан суоһа өссө ордук ырыһаадык сибиниһэ ферматыгар көстөр. Былаан быһытыһын 80 сибиниһэни итиһэттээхтү-рин билгини 55-ча көрөн-халыһа, туруораллар. Оһод халлаан тыһыны хотонногу ууну күһэ сыйдылаһа. Күһү, комбикорму 3 бу-тукка сэллэрээтэрдэммит күккэ булгуйан тыһыны-һын ситэллэр. Манньах усулуобуйага өлүү-сүтүү ханна барыһа, аспит смага Кемеровскай уоба-дэһа 15-й племенной си-биниһэни аһаһыттарыт-тан 6-та эрэ ордон хаал-быт.

Ас-уөл программаны олоххо киллэриннэ сибээһин таргатаалыт бу улахан барыһы биһирэ-тээх хаһаайыстыбага эмэ хаһаайы сүөһүн курдук: рациону оһоһоһо, аста-рыа сыйытааһа, сыйтар сипдэрин сөргүтэргэ ким дьаһаны кыһаммат.

Комитет бурдугу буюрту оһоһуу туһунан отделение чопчулаһыһа Коһоникова Н. П. уонна сибиниһэни көпүүгө-харайыһа кө-һүһүнүк сыйыаннаһып-тыгар зоотехник Массеев В. В. быһаарыһаһа. Итиннэ итиннэ хытаанах-тык сэмэлэттэ. Кинилэр балаһымнаһы көһөөрө сыйал дьаһалаһы ыт-таллар. Оһод халыһа С. ЧИЧИГИНАРОВ.

СУҤАЛ СИГНАЛ ТЕХНОЛОГИЯНЫ ТУТУУННАРЫАХХА

«Якутсовхозстрой» мех-колонната Хоптобо Дири-рингэр дегсад комплексын тутууну садалаата. Оһоһо алта киһилээх биһиргээ-үлэһиттэр. Билигин үүтүүр үлэлэри ытталлар. 60 свая-ны туруорбуттар. Онуоха биһиргээх туоразыт-тара итиннэ тутуу техно-логияны кэспиттэрэ ары-

лыһа. Ол курдук, сваяларга кумах, буор булкаастаах суурадаһына туттулуох-таарын онугар үүтээһин-нэ тахсыбыт буору бэйэ-ни төттөрү кутан кэби-питтэр. Сваяба аһаан бэ-лэһиммит бэрэбэркэлэр сийиһигэстэр. Диаметрдаа көрдөһүлэр нуорматта-

2-3 сантиметрынаа сийиһи-гэс, битулунан бар туоһу-гар эрэ сотулуубуттар.

Бырайыак технологията этэринэн, үүтээһин икки гыһыттан үһүгэр дьэри ити үһүс эпитиэттэри суу-рдаһын кутулуохтаах. Свая дьэ ол кэспиттэри туруорулуохтаах. Итин-нэ эрэ буолларына тутуу-

ну улар кыахтаах. Оттон ити кэспиттэригэр объект баттаһыһын уйбака сыйаллар хамсааһынара таһаарылаһа.

Манньах улахан кэспит-дээх тутууга кари маһ-найгыттан эпитиэттээхтик сыйыаннаһып эрэйиллэр. Тутуу технологиятын кэлэр өттүдэр кэспиттэри кур-дук дьаһаллары ыла ох-суохха.

Т. ВАРЛАМОВ.

